

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 18. októbra 2011 *

Vo veci C-406/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Holandsko) zo 16. októbra 2009 a doručený Súdnemu dvoru 21. októbra 2009, ktorý súvisí s konaním:

Realchemie Nederland BV

proti

Bayer CropScience AG,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal, sudcovia A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, E. Juhász, D. Šváby, M. Berger (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

* Jazyk konania: holandčina.

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. januára 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Realchemie Nederland BV, v zastúpení: J. A. M. Janssen, advocaat, a T. Diekmann, Rechtsanwalt,
- holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels, splnomocnená zástupkyňa,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a S. Unzeitig, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët a R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. apríla 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) a článku 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32).
- ² Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Realchemie Nederland BV (ďalej len „Realchemie“) a spoločnosťou Bayer CropScience AG (ďalej len „Bayer“) vo veci výkonu šiestich rozhodnutí v Holandsku vydaných zo strany Landgericht Düsseldorf (Nemecko), v ktorých tento súd, ktorému bola predložená žaloba podaná spoločnosťou Bayer a zakladajúca sa na tvrdení o porušení práv k patentu, zakázal spoločnosti Realchemie dovážať, držať a uvádzať na trh v Nemecku niektoré pesticídy.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 44/2001

3 Odôvodnenia č. 6 a 7 nariadenia č. 44/2001 znejú:

„(6) Na dosiahnutie cieľa voľného pohybu rozsudkov v občianskych a obchodných veciach je potrebné a vhodné, aby normy upravujúce právomoc súdov, uznávanie a výkon rozsudkov sa upravili právnym aktom Spoločenstva, ktorý je záväzný a priamo použiteľný.

(7) Nariadenie musí upraviť všetky hlavné občianske a obchodné veci popri ďalších presne vymedzených veciach [Toto nariadenie musí upravovať všetky hlavné občianske a obchodné veci okrem niektorých presne vymedzených vecí – *neoficiálny preklad*].“

4 Odôvodnenia č. 16 a 17 nariadenia č. 44/2001 stanovujú:

„(16) Vzájomná dôvera vo výkon súdnictva v spoločenstve odôvodňuje automatické uznávanie rozsudkov vydaných v členskom štáte bez ďalšieho konania, s výnimkou sporných prípadov.

- (17) Na základe tej istej zásady vzájomnej dôvery musí byť konanie smerujúce k výkonu rozsudku vydaného v jednom členskom štáte na území iného členského štátu účinné a rýchle. Sledujúce tento cieľ [Na tento účel – *neoficiálny preklad*] by sa vyhlásenie rozsudku za vykonateľný malo vydať takmer automaticky po výlučne formálnej kontrole predložených dokladov bez možnosti, aby súd z úradnej povinnosti skúmal ktorýkoľvek z dôvodov nevykonateľnosti uvedený v tomto nariadení.“

5 Odôvodnenie č. 19 nariadenia č. 44/2001 znie:

„Treba zaručiť kontinuitu medzi Bruselským dohovorom [dohovor z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, ďalej len ‚Bruselský dohovor‘)] a týmto nariadením a musia sa určiť prechodné ustanovenia na tento účel. Rovnaká potreba kontinuity sa týka aj výkladu Bruselského dohovoru Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev a Protokol z roku 1971 [o výklade Súdnym dvorom v revidovanom a modifikovanom znení (Ú. v. ES C 27, 1998, s. 28)] by sa mal naďalej uplatniť na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia.“

6 Článok 1 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia znejú:

„1. Toto nariadenie sa uplatní v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu. Neuplatní sa najmä na daňové, colné a správne veci.

2. Nariadenie sa neuplatní na:

- a) osobný stav a právnu spôsobilosť fyzických osôb, majetkové práva vyplývajúce z manželského zväzku, dedenia zo závetu alebo zo zákona;
- b) konkurz, konania týkajúce sa vyrovnania zadĺžených obchodných spoločností alebo iných právnických osôb a podobné konania;
- c) sociálne zabezpečenie;
- d) rozhodcovské konanie.“

7 Podľa článku 32 tohto nariadenia „rozsudok“ znamená každé rozhodnutie súdu alebo tribunálu členského štátu, bez ohľadu na jeho označenie, vrátane uznesenia, nariadenia, rozhodnutia alebo exekučného príkazu, ako aj určenia trov alebo výdavkov súdnym úradníkom.

8 Článok 34 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„Rozsudok sa neuzná:

...

2. v prípade, že bol vydaný bez účasti žalovaného v konaní, ak sa mu nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom čase a takým spôsobom, aby si mohol zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, že žalovaný opomenul začať konanie, ktorým by napadol rozsudok, keď tak mohol urobiť;

...”

- 9 Článok 43 tohto nariadenia znie:

„1. Proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa môže odvolať každý z účastníkov.

2. Odvolanie sa podáva súdu uvedenému v zozname v prílohe III.

3. O odvolaní sa koná podľa noriem upravujúcich sporové konanie.

4. Ak sa účastník, proti ktorému sa žiada o výkon, nedostaví na odvolací súd v konaní o odvolaní, ktoré podal navrhovateľ, uplatní sa článok 26 ods. 2 až 4, aj keď účastník, proti ktorému sa o výkon žiada, nemá bydlisko v žiadnom z členských štátov.

5. Odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti sa musí podať do jedného mesiaca od jeho doručenia. Ak má účastník, proti ktorému sa o výkon žiada, bydlisko v inom členskom štáte, než v ktorom sa vydalo vyhlásenie vykonateľnosti, lehota na odvolanie je dva mesiace a začína plynúť odo dňa doručenia buď tejto osobe do jej vlastných rúk, alebo do jej obydľia pobytu. Predĺženie tejto lehoty z dôvodu vzdialenosti nie je prípustné.“

Smernica 2004/48

10 Odôvodnenie č. 3 smernice 2004/48 najmä potvrdzuje, že „bez účinných prostriedkov vymožitelnosti práv duševného vlastníctva je však inovácia a tvorivosť brzdená a investície sa znižujú. Preto je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa v Spoločenstve účinne uplatňovali samostatné právne predpisy o duševnom vlastníctve [účinne uplatňovali hmotnoprávne predpisy duševného vlastníctva – *neoficiálny preklad*], ktoré sú v súčasnosti prevažne súčasťou *acquis communautaire*.“

11 Odôvodnenia č. 8 až 11 smernice 2004/48 znejú:

„(8) Rozdiely medzi úpravami prostriedkov vymožitelnosti práv duševného vlastníctva jednotlivých členských štátov majú nepriaznivý vplyv na riadne fungovanie vnútorného trhu a bránia zabezpečeniu toho, aby práva duševného vlastníctva požívali rovnocennú úroveň ochrany v celom Spoločenstve. Tento stav nepodporuje voľný pohyb v rámci vnútorného trhu ani nevytvára vhodné prostredie pre zdravú hospodársku súťaž.

(9) Súčasný rozdiel tiež vedú k oslabovaniu hmotného práva duševného vlastníctva a k roztriešteniu vnútorného trhu v tejto oblasti... Aproximácia legislatívy členských štátov v tejto oblasti je preto nevyhnutným predpokladom riadneho fungovania vnútorného trhu.

(10) Cieľom tejto smernice je priblížiť právne poriadky tak, aby zabezpečovali vysokú, rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany na vnútornom trhu.

- (11) Táto smernica nemá za cieľ zaviesť zosúladené pravidlá na justičnú spoluprácu, súdnu právomoc, uznávanie a výkon rozhodnutí v občianskych a obchodných záležitostiach ani sa zaoberať uplatniteľnými právnymi predpismi [nemá za cieľ vytvoriť harmonizovanú právnu úpravu justičnej spolupráce, súdnej právomoci, uznávania a výkonu rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach ani určovať rozhodné právo – *neoficiálny preklad*]. Sú to nástroje Spoločenstva, ktoré vo všeobecnosti upravujú také záležitosti, a sú v zásade rovnako uplatniteľné na duševné vlastníctvo“.
- 12 Článok 1 smernice 2004/48 stanovuje, že táto smernica „sa týka opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožitelnosti práv duševného vlastníctva“.
- 13 Článok 2 kapitoly I tejto smernice s názvom „Rozsah pôsobnosti“ vo svojom odseku 1 stanovuje:
- „Bez toho, aby boli dotknuté prípadné prostriedky, ktoré sú ustanovené [ktoré sú alebo môžu byť upravené – *neoficiálny preklad*] v právnych predpisoch Spoločenstva alebo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktoré sú priaznivejšie pre vlastníkov práv [pre nositeľov práv – *neoficiálny preklad*], opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené touto smernicou sa uplatňujú v súlade s článkom 3 na každé porušenie práv duševného vlastníctva stanovených [na každé porušenie práv duševného vlastníctva upravené – *neoficiálny preklad*] právom Spoločenstva a/alebo vnútroštátnym právom príslušného členského štátu.“
- 14 Článok 3 s názvom „Všeobecná povinnosť“, kapitola II oddiel 1 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty stanovujú opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy potrebné na zabezpečenie vymožitelnosti práv duševného vlastníctva, ktorých sa týka táto smernica. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť spravodlivé a nestranné a nesmú byť zbytočne zložité alebo nákladné alebo mať za následok príliš dlhé lehoty alebo neoprávnené prieťahy.

2. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť účinné, primerané a odradzujúce a musia sa uplatňovať takým spôsobom, aby sa predišlo vytváraniu prekážok zákonného obchodu a musia stanovovať záruky proti ich zneužívaniu.“

15 Článok 14 smernice 2004/48 s názvom „Trovy konania“ stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby dostatočné a primerané trovy konania a iné výdavky, ktoré vynaložila úspešná strana, vo všeobecnosti znášala neúspešná strana, pokiaľ to umožňuje spravodlivosť [neúspešná strana, ibaže by to odporovalo spravodlivosti – *neoficiálny preklad*].“

Vnútroštátna právna úprava

Nemecká právna úprava

16 § 890 a § 891 nemeckého Občianskeho súdneho poriadku (Zivilprozessordnung, ďalej len „ZPO“) stanovujú:

„§ 890

Nútený výkon povinnosti zdržať sa niečoho alebo niečo strpieť

1. Ak dlžník nesplní svoju povinnosť zdržať sa niečoho alebo niečo strpieť, súd prvého stupňa mu na návrh veriteľa uloží poriadkovú pokutu a v prípade, ak ju nemožno vymôcť, poriadkovú väzbu alebo poriadkovú väzbu až na šesť mesiacov. Jednotlivá

poriadková pokuta nesmie presiahnuť 250 000 eur, celková dĺžka poriadkovej väzby nesmie presiahnuť dva roky.

2. Uloženiu poriadkovej pokuty alebo poriadkovej väzby musí predchádzať príslušné upozornenie, ktoré, pokiaľ nie je uvedené v rozsudku, ktorým sa ukladá povinnosť, na návrh vydá súd prvého stupňa.

3. Dlžníkovi možno na návrh veriteľa tiež uložiť povinnosť zložiť zábezpeku na úhradu škody, ktorá vznikne v určenej dobe ďalším porušovaním povinnosti.

§ 891

Konanie, vypočutie dlžníka, rozhodnutie o trovách konania

Rozhodnutia vydané podľa § 887 až 890 majú formu uznesenia. Dlžník bude formálne vypočutý. ...“

Holandská právna úprava

¹⁷ Zo spisu vyplýva, že Holandské kráľovstvo prebralo so svojho vnútroštátneho právneho poriadku článok 14 smernice 2004/48 prostredníctvom § 1019h holandského Občianskeho súdneho poriadku (Wetboek van burgerlijke rechtsvordering). Podľa vnútroštátneho súdu toto ustanovenie umožňuje vo veciach, na ktoré sa táto smernica

vzťahuje, uložiť povinnosť nahradiť trovy konania vo väčšom rozsahu ako v iných veciach.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- ¹⁸ Na základe žaloby podanej spoločnosťou Bayer, založenej na tvrdení o porušení práv k patentu, Landgericht Düsseldorf v konaní o vydanie predbežných opatrení uznesením z 19. decembra 2005 zakázal spoločnosti Realchemie dovážať, držať a uvádzať na trh v Nemecku niektoré pesticídy (ďalej len „základné uznesenie“). Tento zákaz bol vyhlásený pod hrozbou pokuty. Okrem toho Landgericht Düsseldorf uložil spoločnosti Realchemie povinnosť oznámiť údaje o obchodných transakciách týkajúcich sa týchto pesticídov a uložiť svoje zásoby do súdnej úschovy. V tomto základnom uznesení Landgericht Düsseldorf zaviazal spoločnosť Realchemie na náhradu trov konania.
- ¹⁹ Na základe uloženia povinnosti nahradiť trovy konania uvedenej v základnom uznesení stanovil Landgericht Düsseldorf uznesením z 29. augusta 2006 o určení výšky trov konania výšku trov konania na 7 829,60 eura.
- ²⁰ Okrem toho Landgericht Düsseldorf uznesením zo 17. augusta 2006 vydaného na základe § 890 ZPO uložil spoločnosti Realchemie pokutu („Ordnungsgeld“) vo výške 20 000 eur, ktorú bolo potrebné zaplatiť do pokladne Landgericht Düsseldorf, za porušenie zákazu uvedeného v základnom uznesení (ďalej len „uznesenie o uložení pokuty“) a uložil spoločnosti Realchemie povinnosť nahradiť trovy tohto konania o pokute.

- 21 Na základe uloženia povinnosti nahradiť trovy konania uvedenej v uznesení o uložení pokuty stanovil Landgericht Düsseldorf uznesením z 19. septembra 2006 o určení výšky trov konania výšku trov konania na 898,60 eura.
- 22 Ďalej uznesením zo 6. októbra 2006 Landgericht Düsseldorf uložil spoločnosti Realchemie penále („Zwangsgeld“, § 888 ZPO) vo výške 15 000 eur (ďalej len „uznesenie o uložení penále“), aby ju podnietil k oznámeniu obchodných transakcií týkajúcich sa predmetných pesticídov, a takisto spoločnosti Realchemie uložil povinnosť nahradiť trovy tohto konania o uložení penále.
- 23 Na základe uloženia povinnosti nahradiť trovy konania uvedenej v uznesení o uložení penále stanovil Landgericht Düsseldorf uznesením z 11. novembra 2006 o určení výšky trov konania výšku trov konania na 852,40 eura zvýšenú o úroky.
- 24 Týchto šesť rozhodnutí vydaných Landgericht Düsseldorf bolo doručených spoločnosti Realchemie niekoľko dní po ich vyhlásení.
- 25 Návrhom zo 6. apríla 2007 sa spoločnosť Bayer obrátila na sudcu príslušného pre rozhodovanie o predbežných opatreniach na Rechtbank 's-Hertogenbosch (Holandsko) na účely schválenia vykonateľnosti šiestich rozhodnutí prijatých zo strany Landgericht Düsseldorf v Holandsku.
- 26 Uznesením z 10. apríla 2007 sudca príslušný pre rozhodovanie o predbežných opatreniach na Rechtbank 's-Hertogenbosch vyhovel návrhu spoločnosti Bayer na vyhlásenie vykonateľnosti šiestich rozhodnutí Landgericht Düsseldorf v Holandsku na základe nariadenia č. 44/2001.

- 27 Dňa 14. júna 2007 podala spoločnosť Realchemie odvolanie na Rechtbank 's-Hertogenbosch na základe článku 43 nariadenia č. 44/2001 proti uzneseniu z 10. apríla 2007, v ktorom sa navrhovalo zrušenie tohto uznesenia a zamietnutie vyhlásenia vykonateľnosti požadovanej spoločnosťou Bayer.
- 28 Uplatňovala dôvod zamietnutia uvedený v článku 34 *initio* a bode 2 nariadenia č. 44/2001, pričom v podstate uvádzala, že základné uznesenie, uznesenie o uložení pokuty a uznesenie o uložení penále nemôžu byť uznané a vykonané v inom členskom štáte, pretože boli vydané bez toho, aby bola spoločnosť Realchemie predvolaná, a bez ústneho pojednávania, a že tri uznesenia o určení výšky trov konania takisto nemôžu byť uznané a vykonané, lebo sú integrálnou časťou troch už citovaných uznesení.
- 29 Uznesením z 26. februára 2008 Rechtbank 's-Hertogenbosch zamietol toto odvolanie ako nedôvodné a potvrdil uznesenie z 10. apríla 2007. Domnieval sa, že uznesenia vydané zo strany Landgericht Düsseldorf, hoci boli vydané na základe jednostranných návrhov, sú rozhodnutiami uvedenými v článku 32 nariadenia č. 44/2001, čiže môžu byť v Holandsku vykonané.
- 30 Pokiaľ ide o tvrdenie spoločnosti Realchemie, podľa ktorého bolo neprípustné, aby spoločnosť Bayer požadovala výkon uznesenia o uložení pokuty, Rechtbank 's-Hertogenbosch sa domnieval, že okolnosť, že toto uznesenie ukladá spoločnosti Realchemie povinnosť zaplatiť pokutu vo výške 20 000 eur do súdnej pokladne Landgericht Düsseldorf, nič nemení na tom, že spoločnosť Bayer má právo a záujem na tom, aby spoločnosť Realchemie naozaj zaplatila do pokladne tohto súdu uvedenú pokutu, ktorá ju má podnietiť k tomu, aby dodržiavala základné uznesenie, a teda že spoločnosť Bayer môže na tento účel požadovať výkon tohto uznesenia v Holandsku.

- 31 Rechtbank 's-Hertogenbosch uložil spoločnosti Realchemie povinnosť nahradiť trovy konania.
- 32 Tento súd určil výšku týchto trov konania nie podľa § 1019h holandského Občianskeho súdneho poriadku, ako požadovala spoločnosť Bayer, ale podľa bežného režimu.
- 33 Spoločnosť Realchemie podala kasačnú sťažnosť proti uzneseniu z 26. februára 2008, ktoré vydal Rechtbank 's-Hertogenbosch. Spoločnosť Bayer navrhla zamietnutie kasačnej sťažnosti a podala incidenčnú kasačnú sťažnosť.
- 34 Za týchto okolností Hoge Raad der Nederlanden rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa pojem ‚občianske a obchodné veci‘, ktorý je uvedený v článku 1 nariadenia [č. 44/2001], vykladať v tom zmysle, že [toto] nariadenie sa vzťahuje aj na uznanie a výkon rozhodnutia, ktorým sa ukladá povinnosť zaplatiť pokutu podľa § 890 [ZPO]?

2. Má sa článok 14 smernice [2004/48] vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na konanie o vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné, ktoré sa týka:

- a) rozhodnutia o porušení práva duševného vlastníctva vydaného v inom členskom štáte;

- b) rozhodnutia, ktorým sa ukladá penále alebo pokuta za porušenie zákazu porušovať právo duševného vlastníctva, vydaného v inom členskom štáte;
- c) rozhodnutí o trovách konania, ktoré boli vydané v inom členskom štáte na základe rozhodnutí uvedených v písmenách a) a b)?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 35 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či uznesenie, ktorým sa ukladá povinnosť zaplatiť pokutu na základe takého vnútroštátneho ustanovenia, akým je § 890 ZPO, patrí do pôsobnosti nariadenia č. 44/2001 definovanej v jeho článku 1.
- 36 Hoge Raad der Nederlanden uvádza, že pochybnosti, s ktorými sa v tejto súvislosti stretol, vyplývajú z viacerých skutočností. Podľa tohto súdu ide najprv o pokutu sankcionujúcu porušenie súdneho príkazu vydaného sudcom na žiadosť súkromnej strany, ktorá sa však neuhrádza spoločnosti Bayer, ale nemeckému štátu. Ďalej táto pokuta sa nemôže vymáhať súkromnou stranou alebo v jej mene, ale z úradnej moci. Napokon skutočné vymáhanie by sa malo takisto realizovať nemeckými súdnymi orgánmi.

- 37 Vzhľadom na tieto skutočnosti sa holandská vláda domnieva, že rozhodnutie nemeckého súdu, ktorým sa spoločnosti Realchemie nariaďuje zaplatenie pokuty, zo svojej povahy nepatrí do pôsobnosti nariadenia č. 44/2001, lebo má verejnoprávny charakter. Nemecká vláda a Európska komisia sa naproti tomu domnievajú, že toto rozhodnutie naozaj patrí do pôsobnosti nariadenia č. 44/2001, keďže spor vo veci samej, s ktorým je toto rozhodnutie spojené, patrí medzi také občianske a obchodné veci, ktoré sú definované týmto nariadením.
- 38 Na úvod je potrebné uviesť, že v rozsahu, v ktorom nariadenie č. 44/2001 nahradilo Bruselský dohovor teraz vo vzťahu medzi členskými štátmi s výnimkou Dánskeho kráľovstva, výklad tohto dohovoru Súdny dvorom Európskych spoločenstiev platí aj pre uvedené nariadenie, pokiaľ možno jeho ustanovenia a ustanovenia Bruselského dohovoru považovať za ekvivalentné (pozri najmä rozsudok z 10. septembra 2009, German Graphics Graphische Maschinen, C-292/08, Zb. s. I-8421, bod 27 a tam citovanú judikatúru). Okrem toho z odôvodnenia č. 19 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že treba zaručiť kontinuitu medzi Bruselským dohovorom a týmto nariadením.
- 39 V tejto súvislosti je potrebné skonštatovať, že pôsobnosť nariadenia č. 44/2001 sa tak ako pôsobnosť Bruselského dohovoru obmedzuje na pojem „občianske a obchodné veci“. Táto pôsobnosť je určená predovšetkým v závislosti od skutočností, ktoré charakterizujú povahu právnych vzťahov medzi stranami sporu, resp. predmetom tohto sporu (pozri najmä v tomto zmysle rozsudok z 28. apríla 2009, Apostolides, C-420/07, Zb. s. I-3571, body 42, 45 a 46, ako aj citovanú judikatúru).
- 40 Konkrétnejšie, pokiaľ ide o predbežné opatrenia, Súdny dvor zastáva názor, že ich zahrnutie do pôsobnosti Bruselského dohovoru je určené nie ich vlastnou povahou, ale povahou práv, ktorých ochranu zaručujú (pozri najmä rozsudky z 27. marca 1979, de Cavel, 143/78, Zb. s. 1055, bod 8, a zo 17. novembra 1998, Van Uden, C-391/95, Zb. s. I-7091, bod 33).

- 41 Hoci v prejednávacom prípade má podľa § 890 ZPO pokuta, o ktorú ide v konaní vo veci samej, sankčný charakter a odôvodnenie uznesenia, ktoré ju ukladá, výslovne hovorí o trestnom charaktere tejto pokuty, nič to nemení na tom, že v tejto veci ide o spor medzi dvoma súkromnými osobami, ktorého predmetom je povolenie výkonu šiestich rozhodnutí v Holandsku vydaných zo strany Landgericht Düsseldorf, ktorými tento súd, ktorému bola predložená žaloba podaná spoločnosťou Bayer založená na tvrdení o porušení práv k patentu, zakázal spoločnosti Realchemie dovážať, držať a uvádzať na trh niektoré pesticídy v Nemecku. Cieľom takto podanej žaloby je teda ochrana súkromných práv, pričom sa nepočíta s uplatnením výsad verejnej moci jednou zo strán sporu. Inými slovami, právny vzťah existujúci medzi spoločnosťami Bayer a Realchemie je potrebné kvalifikovať ako „právny vzťah súkromného práva“, ktorý teda patrí pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle nariadenia č. 44/2001.
- 42 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pokuta uložená spoločnosti Realchemie na základe § 890 ZPO uznesením Landgericht Düsseldorf má byť zaplatená v prípade výkonu rozhodnutia nie súkromnej strane, ale nemeckému štátu, že pokuta nie je vymáhaná súkromnou stranou alebo v jej mene, ale z úradnej moci, a že skutočné vymáhanie realizujú nemecké súdne orgány. Tieto osobitné aspekty nemeckého konania o výkone rozhodnutia sa však nemôžu považovať za určujúce, pokiaľ ide o povahu práva na výkon rozhodnutia. Povaha tohto práva totiž závisí od povahy subjektívneho práva, pri ktorého porušení bol nariadený výkon rozhodnutia, teda v prejednávacom prípade práva spoločnosti Bayer na výhradné využívanie vynálezu chráneného jeho patentom, čo jednoznačne patrí medzi občianske a obchodné veci v zmysle článku 1 nariadenia č. 44/2001.
- 43 Napokon, pokiaľ ide o otázku položenú holandskou vládou, podľa akých pravidiel konania má vnútroštátny súd vykonať rozhodnutia, o ktoré ide vo veci samej, je potrebné uviesť, že vnútroštátny súd v tejto súvislosti nepoložil nijakú otázku. Nie je teda potrebné o tom rozhodnúť.

- 44 Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti treba teda na prvú otázku odpovedať tak, že pojem „občianske a obchodné veci“, ktorý je uvedený v článku 1 nariadenia č. 44/2001, je potrebné vykladať v tom zmysle, že toto nariadenie sa vzťahuje na uznanie a výkon rozhodnutia súdu, ktoré obsahuje povinnosť zaplatiť pokutu na účely zabezpečenia dodržania súdneho rozhodnutia vydaného v občianskych a obchodných veciach.

O druhej otázke

- 45 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či trovy konania súvisiace s konaním o vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné začatým v Holandsku, v ktorom sa navrhuje uznanie a výkon šiestich rozhodnutí vydaných v Nemecku v spore týkajúcom sa zabezpečenia dodržiavania práva duševného vlastníctva, patria do pôsobnosti článku 14 smernice 2004/48, ktorý ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby trovy konania, ktoré vznikli účastníkovi konania, ktorý mal vo veci úspech, v zásade znášal účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech.
- 46 Je potrebné pripomenúť, že smernica 2004/48 sa podľa jej článku 1 týka opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. Okrem toho článok 2 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy sa uplatňujú v súlade s článkom 3 tejto smernice na každé porušenie práv duševného vlastníctva upravené najmä vnútroštátnym právom príslušného členského štátu. Pôsobnosť smernice 2004/48 sa teda v zásade môže vzťahovať na konanie o vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné.
- 47 Je takisto potrebné uviesť, že podľa odôvodnení č. 10 a 11 smernice 2004/48 je jej cieľom priblížiť právne poriadky členských štátov tak, aby zabezpečovali vysokú,

rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany na vnútornom trhu, pričom táto smernica nemá za cieľ vytvoriť harmonizovanú právnu úpravu justičnej spolupráce, súdnej právomoci, uznávania a výkonu rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach ani určovať rozhodné právo. Okrem toho, ako to zdôrazňuje druhá veta odôvodnenia č. 11, sú to nástroje Spoločenstva, ktoré vo všeobecnosti upravujú také záležitosti, a sú v zásade rovnako uplatniteľné na duševné vlastníctvo.

48 Pokiaľ ide o článok 14 smernice 2004/48, toto ustanovenie má za cieľ posilnenie úrovne ochrany duševného vlastníctva, aby sa zabránilo tomu, že poškodená strana bude odradená od začatia súdneho konania na účely ochrany svojich práv.

49 Výklad tohto ustanovenia v zmysle, že sa použije aj na konanie o vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné a na rozhodnutia týkajúce sa trov konania vynaložených v tejto súvislosti, je teda v súlade tak so všeobecným cieľom smernice 2004/48, ktorým je zbližovať právne poriadky členských štátov tak, aby zabezpečovali vysokú, rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany duševného vlastníctva, ako aj s osobitným cieľom tohto ustanovenia, ktorým je zabrániť tomu, aby bola poškodená strana odradená od začatia súdneho konania na účely ochrany svojich práv duševného vlastníctva. V súlade s uvedenými cieľmi musí autor zásahu do práv duševného vlastníctva vo všeobecnosti znášať všetky finančné dôsledky svojho konania.

50 V dôsledku toho je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že trovy konania súvisiace s konaním o vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné začatým v členskom štáte, v ktorom sa navrhuje uznanie a výkon rozhodnutia vydaného v inom členskom štáte v spore týkajúcom sa zabezpečenia dodržiavania práva duševného vlastníctva, patria do pôsobnosti článku 14 smernice 2004/48.

O trovách

- ⁵¹ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Pojem „občianske a obchodné veci“, ktorý je uvedený v článku 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, je potrebné vykladať v tom zmysle, že toto nariadenie sa vzťahuje na uznanie a výkon rozhodnutia súdu, ktoré obsahuje povinnosť zaplatiť pokutu na účely zabezpečenia dodržania súdneho rozhodnutia vydaného v občianskych a obchodných veciach.
2. Trovy konania súvisiace s konaním o vyhlásení rozhodnutia za vykonateľné začatým v členskom štáte, v ktorom sa navrhuje uznanie a výkon rozhodnutia vydaného v inom členskom štáte v spore týkajúcom sa zabezpečenia dodržiavania práva duševného vlastníctva, patria do pôsobnosti článku 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vykonateľnosti práv duševného vlastníctva.

Podpisy